

Pedagogika miejsca – dziedzictwo kulturowe Lubelszczyzny

(ćwiczenia fakultatywne) – 2019/2020 (semestr letni)

Liczba godzin – 30. Punkty ECTS – 2

Prowadzący – dr Elżbieta Stoch

Cele przedmiotu

Celem zajęć jest popularyzacja dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny w ramach idei pedagogiki miejsca. Studenci poprzez udział w ćwiczeniach zdobędą wiedzę z zakresu dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny na tle Polski i Europy. Zostaną uwrażliwieni na poznawcze i wychowawcze znaczenie dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny w edukacji dzieci i młodzieży, w kontekście relacji przestrzeni – miejsce oraz człowiek – miejsce.

Celem zajęć jest także rozwijanie poczucia tożsamości z regionem – „małą ojczyzną”.

Wymagania wstępne

Zainteresowanie pedagogiką kultury, dziedzictwem kulturowym i edukacją regionalną

Efekty kształcenia dla przedmiotu

WIEDZA

W1 Student zna podstawową terminologię i fakty kulturowe z zakresu pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny K_W01

W2 Student ma elementarną uporządkowaną wiedzę szczegółową dotyczącą przeszłości kulturalnej i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny; opisuje krajobraz kulturowy Lublina w XIX i XX w., jego obiekty sakralne oraz świeckie i konfrontuje ze współczesnym obrazem miasta, zna wybrane zabytki, zespoły budowli i miejsca zabytkowe Lubelszczyzny oraz ich wartość i znaczenie w edukacji K_W80

UMIEJĘTNOŚCI

U1 Student potrafi zebrać podstawowe informacje na temat wybranych zabytków, zespołów budowli i miejsc zabytkowych z obszaru Lubelszczyzny, wykorzystując nowoczesne technologie ICT K_U72

U2 Student wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy pedagogicznej w korespondencji z wiedzą z zakresu pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny K_U73

U3 Student potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki miejsca, analizuje, interpretuje teksty kultury dotyczące dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny, potrafi opisać krajobraz kulturowy Lublina w XIX i XX w., jego obiekty sakralne oraz świeckie i skonfrontować ze współczesnym obrazem miasta K_U75

U4 Student posiada umiejętność prezentowania projektów dydaktycznych z zakresu pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny, popierając je literaturą przedmiotu i argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych K_U77

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K1 Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym i kulturowym, zwłaszcza na poziomie lokalnym; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań w zakresie pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny K_K40

K2 Student odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje pracę pedagogiczną z zakresu pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny K_K43

Metody dydaktyczne

ćwiczenia z wykorzystaniem ICT, metody aktywne, metoda projektów dydaktycznych, dyskusje, prezentacje multimedialne, zajęcia terenowe (fakultatywnie wycieczka edukacyjna)

Treści programowe przedmiotu

Dziedzictwo kulturowe i pedagogika pamięci – terminologia, kryteria, przestrzeń – miejsce oraz człowiek – miejsce. Zasoby kulturalne Lublina i Lubelszczyzny (zabytki architektury sakralnej i świeckiej, rzeźba, malarstwo, sztuka ludowa, muzea, sanktuaria i miejsca kultu religijnego, cmentarze, kapliczki itd.). „Historia mówiona Lublina” – analiza projektu Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”. Stare Miasto w Zamościu – przykład renesansowej zabudowy miejskiej (obiekt na liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO), zabytki Kazimierza i innych miejsc regionu; Lubelszczyzna jako obszar kulturowego pogranicza. Dialog kultur na wybranych przykładach. Kultura ludowa Lubelszczyzny – kultura materialna, zwyczaje, obrzędy, wierzenia, folklor słowny, muzyczny i taneczny na wybranych przykładach. Życie literackie i kulturalne na Lubelszczyźnie w aspekcie historycznym. Rola teatru zawodowego i amatorskiego w krzewieniu kultury regionu. Znaczenie prasy lokalnej w popularyzowaniu dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny w XIX i XX wieku. Sylwetki wybitnych pedagogów zasłużonych dla rozwoju edukacji na Lubelszczyźnie. Rola KUL w budowaniu dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny. Dziedzictwo kulturowe i jego realizacja w dydaktyce szkolnej. Tworzenie projektów dydaktycznych w ramach pedagogiki miejsca, dotyczących dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny. Poznawcze i wychowawcze aspekty popularyzacji dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny.

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia

Ocena niedostateczna:

(W) Student nie zna podstawowej terminologii, faktów i tekstów kultury z zakresu pedagogiki miejsca i dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny [DKL]; nie ma elementarnej uporządkowanej wiedzy szczegółowej

(U) Nie potrafi zebrać podstawowych informacji na temat wybranych zabytków z obszaru Lubelszczyzny, nie potrafi na poziomie elementarnym opisać krajobrazu kulturowego Lublina w XIX i XX w., jego wybranych obiektów sakralnych czy świeckich w kontekście pedagogiki miejsca; nie potrafi przygotować i zaprezentować projektu dydaktycznego z zakresu pedagogiki miejsca i DKL, w oparciu o literaturę przedmiotu

(K) Nie uczestniczy w zajęciach, nie przygotowuje się do zajęć, nie wykonuje pracy zaliczeniowej

Ocena dostateczna:

(W) Zna podstawową terminologię, fakty kulturowe i teksty kultury z kulturalnej i DKL zakresu pedagogiki miejsca i DKL; ma elementarną uporządkowaną wiedzę szczegółową, dotyczącą przeszłości

(U) Potrafi zebrać podstawowe informacje na temat wybranych zabytków, potrafi na poziomie elementarnym opisać i rozpoznać krajobraz kulturowy Lublina w XIX i XX w. potrafi poprawnie przygotować i zaprezentować projekt dydaktyczny z zakresu pedagogiki miejsca i DKL w oparciu o literaturę przedmiotu; Student potrafi w sposób odtwórczy posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki miejsca

(K) Regularnie i biernie uczestniczy w zajęciach, przygotowuje się do zajęć, wykonuje pracę zaliczeniową zgodnie z zaleceniami (bez błędów rzeczowych) oraz dbając o kulturę języka.

Ocena dobra:

(W) Zna dobrze terminologię, fakty kulturowe i teksty kultury z zakresu pedagogiki miejsca i DKL oraz sprawnie operuje materiałem rzeczowym; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową, dotyczącą przeszłości kulturalnej i DKL

(U) Potrafi zebrać poszerzone informacje na temat wybranych zabytków z obszaru Lubelszczyzny, wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy pedagogicznej w korespondencji z wiedzą z zakresu pedagogiki miejsca i DKL; potrafi precyzyjnie opisać i rozpoznać krajobraz kulturowy Lublina w XIX i XX w., obiekty sakralne i świeckie w kontekście pedagogiki miejsca i skonfrontować ze współczesnym obrazem miasta; potrafi zgodnie z zaleceniami przygotować, zaprezentować i ocenić projekt dydaktyczny z zakresu pedagogiki miejsca i DKL w oparciu o literaturę przedmiotu; potrafi posługiwać się ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki miejsca, analizuje, interpretuje teksty kultury dotyczące DKL

(K) Regularnie i czynnie uczestniczy w zajęciach, zabiera głos w dyskusji, często wykonuje zadania fakultatywne, opracowuje dobrze pracę zaliczeniową

Ocena bardzo dobra:

(W) Zna bardzo dobrze terminologię, ocenia fakty kulturowe i teksty kultury z zakresu pedagogiki miejsca i DKL, wyczerpująco charakteryzuje i opisuje materiał rzeczowy; ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę szczegółową, dotyczącą przeszłości kulturalnej i DKL

(U) Potrafi zebrać wykraczające poza program informacje na temat wybranych zabytków, zespołów budowli i miejsc zabytkowych z obszaru Lubelszczyzny, wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy pedagogicznej w korespondencji z poszerzoną wiedzą z zakresu pedagogiki miejsca i DKL; potrafi precyzyjnie opisać i rozpoznać krajobraz kulturowy Lublina w XIX i XX w., obiekty sakralne i świeckie w kontekście pedagogiki miejsca i skonfrontować ze współczesnym obrazem miasta; potrafi zgodnie z zaleceniami przygotować i zaprezentować projekt dydaktyczny z zakresu pedagogiki miejsca i DKL w oparciu o bogatą literaturę przedmiotu; w sposób pogłębiony potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi z zakresu pedagogiki miejsca, analizuje, interpretuje i porównuje teksty kultury dotyczące DKL

(K) Regularnie uczestniczy w zajęciach, w sposób pogłębiony przygotowuje się zajęć, wykonuje zadania fakultatywne, jest bardzo aktywny i twórczy, zabiera konstruktywny głos w dyskusji, wzorcowo z dbałością o kulturę języka przygotowuje pracę zaliczeniową

Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

Encyklopedia 100-lecia KUL, red. naczelny Edward Gigilewicz [i inni], t. I, II, Lublin 2018.

Dziedzictwo kulturowe Lubelszczyzny – kultura ludowa, red. A. Gauda, Lublin 2001.

Grychowski A., Lublin i Lubelszczyzna w życiu i twórczości pisarzy polskich, od średniowiecza do 1968, Lublin 1974.

Pedagogika miejsca, red. M. Mendel, Wrocław 2006.

Peregrynacje do źródeł: twórczość pisarzy Lubelszczyzny od poł. XIX w. po współczesność, red. J. Szcześniak, D. Trześniowski, Lublin 2006.

Peregrynacje do źródeł. Cz. 2, Lubelszczyzna w biografii i twórczości pisarzy XIX i XX wieku, red. Janina Szcześniak, Dariusz Trześniowski, Lublin 2010.

Sierpiński S.Z., Obraz miasta Lublina, Lublin 1839 (zbiory zdigitalizowane – on-line).

Z przeszłości kulturalnej Lubelszczyzny, oprac. A. Aleksandrowicz [i inni], Lublin 1978.

Literatura uzupełniająca:

Encyklopedia 100-lecia KUL, red. Edward Gigilewicz [i inni], t. II, Lublin 2018.

Dziedzictwo kulturowe Żydów na Lubelszczyźnie: materiały dla nauczycieli, red. M. Kubiszyn [i inni], Lublin 2003.

Edukacja kulturalna. Dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole, red. S. Bednarek, Wrocław 1999.

- Kamiński I.J., *Życie artystyczne w Lublinie 1901–1926*, Lublin 2000.
- Kruk S., *Życie teatralne w Lublinie (1782–1918)*, Lublin 1982.
- Kuczyńska J., *Kościół farny św. Michała w Lublinie*, Lublin 2004 [wyd. II rozszerzone], Lublin 2016.
- Legendy, podania, inne opowieści z Lubelskiego, oprac. A. Wójcikowski, W. Wójcikowski, Lublin 2002.
- Lublin na dawnej pocztówce, scenariusz i wybór pocztówek R. Bogdziewicz [i inni], Lublin 2006.
- Plany i widoki Lublina XVII–XXI w., red. M. Harasimiuk [i inni], Lublin 2007.
- Podania i legendy Lublina, wybór, oprac. i wstęp A. Wójcikowski, W. Wójcikowski, Lublin 2005.
- Skarby archidiecezji lubelskiej, red. ks. P. Kawałko [i inni], Lublin 2005.
- Stoch E., *Dzieje klasyki polskiej na scenach lubelskich w latach 1864–1997*, Lublin 2012.
- Stoch E., *Dramaty Williama Szekspira w teatrze lubelskim w XIX i XX wieku*, Lublin 2016. Seria: *Życie Teatralne w Lublinie w XIX i XX Wieku*, t. II, red. naukowy E. Stoch.
- Stoch E., *Dziedzictwo Talii i Melpomeny. Repertuar teatralny a upodobania publiczności Lublina i Lubelszczyzny w okresie romantyzmu w świetle źródeł z epoki*, [w:] *Z problematyki teatrologii i pedagogiki. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Marii Barbarze Styk*, red. ks. M. Nowak, E. Stoch, B. Borowska, Lublin 2015, s. 129–156.
- Stoch E., *Literackie peregrynacje po świątyniach Lublina i Lubelszczyzny w XIX wieku (na wybranych przykładach)*, [w:] *Rzeczpospolita domów. Domy Boże*, pod red. K. Krawiec-Złotkowskiej, Słupsk 2012, s. 295–319.
- Stoch E., *Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie (1949–1956). Źródła – nieznane fakty – repertuar – recepcja krytyczna*, Lublin 2019.
- Stoch E., *Teatr na tle obrazu wielokulturowego miasta. Retrospekcje z Lublina i Lubelszczyzny w świetle piśmiennictwa z XIX i 1. połowy XX wieku*, [w:] *Rzeczpospolita domów IV. Domy miejskie*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2015, s. 418–438.
- Stoch E., *Życie teatralne [w Lublinie i na Lubelszczyźnie w latach 1944–1956]*, [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1944–1956. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. T. Osiński, M. Mazur, Lublin 2017, s. 519–536.
- Styk M.B., *Teatr amatorski w Lublinie i na Lubelszczyźnie w latach 1866–1918*, Lublin 1997.
- Wadowski J.A., *Kościół lubelskie*, wyd. drugie, reprint, Lublin 2004.
- Zięba J., *Wspaniały dar króla i inne lubelskie opowieści*, Lublin 1996.
- Monografie wybranych miejscowości, przewodniki, mapy, wydawnictwa albumowe, zbiory ikonograficzne, regionalne wydawnictwa ciągłe, materiały multimedialne i inne dokumenty życia społecznego.

Autor dr Elżbieta Stoch